

Zpráva o činnosti Československé psychologické společnosti při ČSAV.

1/ Činnost ústředí

r. 1979

Hlavní výbor Československé psychologické společnosti /ČSPS/ byl zvolen na valném shromáždění ČSPS v září 1978. Od té doby pracuje ve stejném složení. Předsednictvo ČSPS se skládá z předsedy /dr. Kováč, DrSc./, dvou místopředsedů /doc. Čepelák, CSc., dr. Š. Ruisel, CSc./, vědeckého tajemníka /dr. Fraňková, CSc./, hospodářky /dr. Kotásková, CSc./ a dvou dalších členů.

Předsednictvo a výbor ČSPS řídili činnost ČSPS jako celku, v těsné spolupráci se Slovenskou psychologickou společností SAV. Třetina členů výboru ČSPS je tvořena členy SPS.

Celková činnost společnosti se rozvíjela podle nového rámcového plánu ČSPS při ČSAV a SPS při SAV, v kterém jsou vytýčeni úkoly strategického charakteru i úkoly dlouhodobé. Nejaktuálnější z nich byly zahrnuty do akčního plánu ČSPS při ČSAV na rok 1979, který obsahoval třináct přesně vymezených úkolů se stanovenými termíny odpovědných pracovníků.

V r. 1979 se zaměřila činnost výboru zejména na organizaci 9. psychologických dní, na přípravu účasti našich psychologů na 22. mezinárodní psychologický kongres, na zlepšení úrovně časopisu Psycholog v Československu a na přípravu V. sjezdu čs. psychologů v r. 1980.

Všechny závažné problémy byly projednávány na schůzích stranické skupiny při hlavním výboru ČSPS.

Jednotlivé úkoly HV ČSPS při ČSAV se plnili tímto způsobem:
a/ Podle harmonogramu se uskutečnilo šest zasedání HV ČSPS při ČSAV a čtyři zasedání Předsednictva. Jedno zasedání, na kterém

se projednával projekt V. sjezdu čs. psychologů, se uskutečnilo společně s ÚV SPS při SAV.

b/ Stanovili se nové organizační jednotky při HV ve formě tří komisí: Komise pro profesionální otázky psychologů, komise pro informatiku a propagaci a komise pro psychologickou terminologii. HV věnoval zvláštní pozornost rozvíjení relevantní činnosti jednotlivých komisí.

c/ Těsný pracovní kontakt se navázal s organizátoři jubilejního XXII. mezinárodního kongresu psychologie, t.j. s funkcionáři psychologické společnosti NDR. Za velmi významnou třeba považovat okolnost, že českoslovenští psychologové budou na tomto světovém fóru početně a taky aktivně zastoupeni. Kromě služebních vyslání, předsednictvo SPS při SAV organizuje i zvýhodněný tematický zájezd do Lipska, o který projevilo zájem víc než sedmdesát osob ze SSR i z ČSR.

d/ K mezinárodnímu roku dítěte 1979 se připravila jeho ústřední akce - 9. psychologické dny v Olomouci. Účastnilo se jich 276 osob, přičemž 40% tvořili psychologové ze SSR. Bylo předneseno padesát tři odborních referátů. Dosáhly se dva pozoruhodné výsledky: 1. Odhlasovalo se "Prohlášení československých psychologů", které bylo publikováno nejen v odborním ale i stranickém tisku / v SSR/. V neobvykle krátkem čase připravila se účelová publikace, kterou obdrží všichni členové ČSPS při ČSAV a SPS při SAV.

e/ Obnovilo se vydávání bulletinu "Psycholog v Československu". Jmenovala se nová redakční rada společná pro obě společnosti a vyšli bez spoždění čtyři čísla v celkovém rozsahu 425 stran.

f/ Přípravila se nová koncepce příštího sjezdu československých psychologů, projednal a schválil se příslušný projekt a rozpěhli se přípravní práce.

g/ HV ČSPS se usiloval novými formami zvýšit ideovo-odborní angažovanost československých psychologů při plnění úkolů, které vytyčil XV. sjezd KSČ i další zasedání ÚV KSČ.

2/ Činnost poboček

Brněnská oblastní pobočka vyvíjí dlouhodobě aktivní činnost ve zdravotnictví, poradenství, průmyslu a v dalších odvětvích společenské praxe. Pořádá teoreticko-metodologické semináře, spolupracuje s odbornými sekcemi ČSPS, zejména se Sekcí obecné a teoretické psychologie a kromě toho organizuje různé exkurze a společenská setkání psychologů. Úzce spolupracuje se Socialistickou akademií. Z akcí, které odbočka pořádala, lze uvést např. teoreticko-metodologický seminář "Osobnost jako předmět víceoborového přístupu výzkumného a aplikačního", ve spolupráci s Psychologickou laboratoří ČSAV a se sekci pedagogiky a psychologie Městského výboru Socialistické akademie. Z témat přátelských setkání psychologů lze uvést např. večer "Zkušenosti z půlroční stáže na psychologické fakultě moskevské univerzity.

V Ostravě byla r. 1979 založena odbočka ČSPS, která se převážně zaměřuje na klinickou psychologii. Pořádá řadu seminářů s odbornou tematikou, jež mají za úkol zejména zvýšit odbornou kvalifikaci mladých psychologů.

3/ Činnost odborných sekcí.

V současné době pracuje v rámci ČSPS jedenáct odborných sekcí. Dvě z nich: sekce vojenské psychologie a sekce pro studium

chování vyřítat jsou federální, mají společný výbor a plán práce se slovenskými kolegy. Těsnou spoluprací se SPŠ rozvíjí zejména sekce vývojové psychologie a sekce pracovní psychologie, která si se slovenskou sekcí vyměňuje zápisny výborových schůzí, čeští a slovenští kolegové se zvou navzájem na všechny své akce, střídají se při organizaci každoročního setkání psychologů průmyslu ČSR a BSR.

Je třeba zdůraznit, že většina část odborných seminářů a akcí odborných sekcí vzniká jako přímá společenská objednávka, nebo jsou konány pro širší oblast veřejnosti, takže činnost sekcí překračuje evidentně rámec vlastní psychologické společnosti. Prakticky každá sekce spolupracuje těsně buď s některou institucí, nebo se sekcemi příbuzných společností /Lékařskou společností J.E.Purkyně, Zoologickou společností při ČSAV atd/.

Podstatné je, že vztahy mezi jednotlivými sekcemi jsou těsné, v případě organizace závažnějších akcí se širším rozsahem se na koncepci, přípravě i účasti podílí více sekcí.

V roce 1979 se většina sekcí aktivně zúčastnila přípravy 9. Psychologických dnů, které byly věnovány Mezinárodnímu roku dítěte 1979. Všechny sekce připravili řadu hodnotných seminářů odborných i teoreticko-metodologických, spolupracovaly s resortními ministerstvy, oblastní aplikované psychologie, Socialistickou akademií, Československou lidovou armádou, Čs. tělesnou výchovou a nejrůznějšími oblastmi společenské praxe.

I. Sekce obecné psychologie

Sekce uspořádala několik seminářů a zasedání k problematice psychodiagnostiky, problémům osobnosti a teoretickým problémům marxistické psychologie. Z akcí lze uvést např. seminář na téma

"Srovnávací postupy v psychologii", zaměřený hlavně na otázky longitudinálních výzkumů. Ve spolupráci se Socialistickou akademií se sekce podílela na přípravě konference "Aktuální světónázorové problémy marxistické pedagogiky a psychologie".

Členové sekce se aktivně zúčastnili mezinárodní konference k psychodiagnostice zpracování hlavního referátu k tematickému okruhu: metodologické problémy tvorby a adaptace psychodiagnostických metod.

II. Sekce sociální psychologie

Sekce uspořádala několik seminářů. Převládající problematikou byly problémy řízení kolektivních činností. K těmto otázkám) byla také uspořádán seminář ve spolupráci s Institutem řízení. Na semináři byly diskutovány otázky sociálně-psychologického výcviku ve vzdělávání vedoucích pracovníků.

III. Sekce psychologie práce

Z nejdůležitějších akcí sekce lze uvést konferenci "Šesté setkání psychologů práce ČSR". Z konference byla vydána také brožura o práci psychologa na podniku.

Odborná činnost sekce se zaměřovala rovněž na některé aktuální stavovské otázky, zejména na postavení psychologa v psychologii práce. Váha této sekce spočívá v tom, že v současné době sdružuje téměř 500 psychologů práce v ČSR a má možnost tedy zasahovat do řady výrobních oblastí. V budoucnu bude nutno věnovat ještě více pozornosti spolupráci s Čs. vědeckotechnickou společností, a to na všech úrovních.

IV. Sekce klinické psychologie

Sekce koordinuje většinu své odborné činnosti s Psychologickou sekcí Psychiatrické společnosti Lékařské společnosti J. E. Purkyně, spolupracuje úzce s Pracovní skupinou pro psychologii při české pediatrické společnosti J. E. Purkyně a s Kabinetem psychologie Institutu pro další vzdělávání lékařů a farmaceutů. Sekce organizovala několik klinicko-psychologických dnů s tematikou rodinné diagnostiky, psychologie dětí, adolescentů a dospělých, zejména v souvislosti s 9. decenální mezinárodní klasifikací nemocí. Z jednání 3. klinicko-psychologického dne vyšel důležitý podnět k revizi 9. mezinárodní decenální klasifikace nemocí.

Sekce spolupracuje s oblastní pobočkou ČSPS v Ostravě, zaměřenou na problémy zdravotnické psychologie.

V. Sekce pedagogické psychologie

Táto sekce byla založena v minulém roce, proto její hlavní úkol spočíval v organizační práci a rozšiřování členské základny. Z nejdůležitějších akcí této sekce lze uvést spoluprádní vědecké konference s mezinárodní účastí: "Student medicíny, jeho rozvoj a metody výzkumu".

Sekce spolupracuje zejména s lékařskou fakultou univerzity v Hradci Králové a se Společností sociálního lékařství /pracovní skupina Výchova zdravotnických pracovníků/.

VI. Sekce poradenské psychologie

Připravila letní výcvikový tábor pro mladé poradenské psychology v Rajnochovicích, a vydala metodický text pro poradenské psychology. Dále uspořádala seminář o organizaci profesio-

nální orientace žáku. ZDŠ.

Sekce spolupracuje s Ministerstvem školství ČSR, podílela se na přípravě vyhlášky o poradenství. Závažná je spolupráce s krajskými pedagogicko-psychologickými poradnami.

VII. Sekce tělesné výchovy a sportu

Zabývala se psychologickými problémy vrcholového sportu a psychodiagnostickými otázkami. Uspořádala seminář k psychodiagnostické problematice ve sportu a další seminář na téma heteroregulace ve sportu.

Sekce spolupracuje s ČSEV.

VIII. Sekce vojenské psychologie

Podílela se na přípravě a organizaci 24. sjezdu vojenských psychiatru a psychologu, kterého se pravidelně zúčastňují vojenští psychologové a psychiatři.

Dále připravila sekce a uskutečnila teoretický seminář na téma "Aktuální psychologické problémy výzkumu osobnosti mladého důstojníka ČSLA"

Sekce spolupracovala se sekcí vojenských psychiatru Čsl. lékařské společnosti J.E.Purkyně, zejména na přípravě 25. sjezdu vojenských psychiatru a psychologu. Dále rozvinula velmi úzkou spolupráci s lékařsko-psychologickým oddělením Ústřední vojenské nemocnice v Praze s cílem koordinovat činnost psychologů, působících ve zdravotnictví v podmínkách ČSLA.

IX. Sekce forenzní psychologie

Sekce uspořádala dva semináře. První "Speciální aspekty psychologické soudní expertízy", druhý "Penitenciární psycho-
terapie".

Členové sekce se aktivně podíleli na celokrajském semináři soudní psychiatrie a na zasedání čs. sociologické společnosti.

Členové sekce se zúčastnili konference penitenciární pedagogiky a psychologie, pořádané správou ZNV SSR v Trenčíně, dále školení soudce, prokurátoru, sociálních pracovníků, pedagoga a psychologu NVÚ ČSR a SSR a školení pracovníků Správy vojenských soudů.

Předsednictvo i členové sekce spolupracují s řadou institucí, např. se Socialistickou akademií, Správou vojenských soudů, VŠ SNB v Praze, MPSV ČSR, s nejvyšším soudem ČSSR atd. Ve všech těchto institucích se prosazuje psychologický přístup při jednání s právními odborníky, pedagogy atd.

X. Sekce pro studium chování zvířat

Sekce uspořádala 6. etologickou konferenci v Novém městě na Moravě, ve spolupráci se Zoologickou společností při ČSAV a Společností pro studium VNH Lékařské společnosti J.B. Purkyňe, s dominující problematikou "Ontogenese chování". Na konferenci proběhlo několik panelových diskusí, např. o výuce etologie na československých vysokých školách a o práci s mládeží a pomoci s přírodovědnými soutěženími.

Sekce spolupracuje s výše uvedenými společnostmi, dále s institucemi základního i aplikovaného výzkumu, zoologickými sáhradami atd.

Členové sekce se zúčastnili semináře o ethologii hospodářských zvířat, pořádaném Výzkumným ústavem pro živočišnou výrobu v Nitře.

XI. Sekce vývojové psychologie

Těžiště práce této sekce bylo v přípravě 9. psychologických dní, věnovaných Mezinárodnímu roku dítěte r. 1979. §

Sekce se spolúčastnila celostátní konference "Poruchy dětského vývinu a ich odraz v životě)adolescenta", pořádanou na Štrbském Plese.

Členové sekce se podíleli na přípravě rezoluce čs. psychologů k Mezinárodnímu roku dítěte a pracovali na materiálu pro vědecké kolegium pedagogiky a psychologie "Současný stav a perspektivy vývojové psychologie".

4. Zpráva o práci na úseku zahraničních styků

ČSPS je kolektivním členem IUPS - Mezinárodní unie psychologických věd. V dřívějších letech reprezentovali ČSPS na jednáních IUPS prof. Pardel a prof. Linhart, kteří však nebyli funkcionáři ČSPS. V letošním roce byli navrženi a schváleni vědeckými kolegiem pedagogiky a psychologie předseda ČSPS dr. Kováč, DrSc a vědecká tajemnice společnosti dr. Fraňková, CSc. Tito budou zastupovat na valném shromáždění IUPS při příležitosti 22. mezinárodního psychologického kongresu v Lipsku.

Bohužel v současné době nemá ČSPS zastoupení v žádné komisi ani ve výboru IUPS, ani v redakční radě Internat .J.of Psychology, který je vydáván organizací IUPS.

Ze zastoupení v dalších mezinárodních psychologických a příbuzenských

příbuzných společnostech lze uvést prof. Vaňka, který zastává funkci presidenta Mezinárodní společnosti psychologie sportu a dr. Fraňkovou jako člena Mezinárodního ethologického komitétu.

Hlavní výbor ČSPS začal organizovat účast společností na 22. mezinárodním psychologickém kongresu v Lipsku. Členové ČSPS byli vyzváni, aby všichni, kteří se hodlají aktivně účastnit kongresu, poslali kopii přihlášky včetně abstrakta referátu sekretariátu ČSPS.

Výbor ČSPS sám o sobě neorganizoval přednášky zahraničních hostů, ale odborné sekce využívaly návštěv různých zahraničních vědeckých pracovníků na fakultách a vědeckých pracovištích a zajišťovali účast členů svých sekcí na těchto přednáškách.

5. Činnost ediční

ČSPS vydává spolu se Slovenskou psychologickou společností pro vnitřní potřebu bulletinu Psychológ v Československu. Informuje v něm kromě jiného také o činnosti výboru a hlavních akcích ČSPS.

Pro založení samostatné knihovny, systematickou výměnu časopisu a publikací se zahraničními psychologickými společnostmi nemá ČSPS ani potřebný prostor, ani kádrové vybavení.

Některé sekce připravily v průběhu roku 1979 materiály ze svých vědeckých akcí. Např. sekce pedagogické psychologie připravuje vydání sborníku z konference "Student medicíny, jeho rozvoj a metody výzkumu". Sekce psychologie práce vydala příručku "Problémy a metodika práce psychologa na podniku". Sekce pro studium chování zvířat připravuje vydání abstrakt ze 6. ethologické konference jako samostatné číslo Bulletinu Activit. nerv. super., ve spolupráci se Společností pro studium VIK Lékařské

spol. J.E. Purkyně.

Z 9. psychologických dní je vydáván sborník referátů, je připraven k odeslání členům ČSPS.

6/ Spolupráce s Čs. vědecko-technickou společností

V tomto roce nebylo ještě možno zajistit systematickou spolupráci s Čs. VTS, koordinovanou hlavním výborem ČSPS. Tento úkol považujeme za jeden z aktuálních pro příští rok.

7/ Spolupráce s vysokými školami

Jednotlivé akce, podle svého odborného zaměření, spolupracují s katedrami vysokých škol jednak při přípravě a zajišťování různých seminářů a konferencí, jednak participují na přípravě koncepcí a různých materiálů, vyžadovaných kolegiem pedagogiky a psychologie ČSAV, nebo Ministerstvem školství a různými centrálními institucemi. Ve výborech odborných sekcí působí řada pracovníků vysokých škol, kteří zajišťují kooperaci a koordinaci akcí mezi ČSPS a vysokými školami.

Studenti posledních ročníků psychologie mohou již vstupit do ČSPS jako mimořádní členové. Pracovníci kateder informují posluchače o ČSPS.

8/ Práce kulturně politické

Jak vyplývá z hlášení jednotlivých sekcí i brněnské odbočky ČSPS, naše sekce spolupracují úže zejména se Socialistickou akademií, hlavně při zajišťování odborného programu seminářů. Členové ČSPS působí jednak jako lektori Soc. akademie, jednak přímo v centrálním aparátu.

V příštím roce bude třeba prohloubit kulturně politickou činnost ČSPS a více se zapojovat do práce ve sdělovacích prostředcích.

9/ Varia

Činnost ČSPS je velice mnohotvárná, což vyplývá ze širého oboru. Na rozdíl od mnohých vědeckých společností při ČSAV není účelem ČSPS pouhé organizování odborných akcí v rámci společnosti, ale mnohem více je to činnost odborná, konsultační, popularizační, vědecko-výchovná činnost pro řadu institucí. Tento fakt nebyl v minulosti vždy správně pochopen.

Kromě toho ČSPS zajišťuje různými formami školování psychologů. V psychologii nejsou vytvořeny systémy dalšího vzdělávání, jako je tomu např. u lékaře a farmaceuta, a při rychlém vývoji oboru je to nezbytně třeba. Proto ČSPS organizuje řadu seminářů, školících cyklů, výcvikových táborů ap.

ČSPS sdružuje pracovníky oboru, kteří kromě toho většinou působí mezi lidmi, mají tedy vliv na utváření vědomí socialistického člověka. Proto se ČSPS snaží orientovat psychology, zejména mladé pracovníky, v teorii marxistické psychologie a snaží se působit na členy ČSPS prostřednictvím činnosti v sekcích i akcemi centrálně pořádanými.

Podklady na základě hlášení připravila
ved. tajemnice ČSPS
Dr. S. Fraňková, CSc.

Damon
Dr. Damián Kováč, DrSc;
předseda ČSPS

7.1.1980